Sfântul Ioan Iacob (Hozevitul) - Din Ierihon către Sion - Cuviosul Nifon de la Argeş

Sfântul ierarh Nifon, patriarhul Constantinopolului şi mitropolitul Ţării Româneşti (†1508) (11 august):

https://www.academia.edu/44007247/Sf%C3%A2ntul_ierarh_Nifon_patriarhul_Constantinopolului_%C5%9Fi_mitropolitul_%C5%A2%C3%A3rii_Rom%C3%A2ne%C5%9Fti_1508_11_august_

https://archive.org/details/sf.-nifon-nou

***

Poate să le pară cam "de şanţ" unora felul cum se zugrăveşte (din cele ce urmează) starea de decădere duhovnicească a "Ţării Româneşti" (adică Muntenia), pe vremea domniei lui Radu Vodă, înainte de a veni la păstorie Cuviosul Nifon, fostul Patriarh al Ţarigradului.

Însă trebuie de ţinut seamă că în vremea aceea norodul pravoslavnic din toate părţile era încă tulburat mult de "Scandalul de la Florenţa" şi multe Biserici ortodoxe au rupt legătura cu Patriarhia Ecumenică de la Constantinopol. Între acestea era şi Biserica Ţării Româneşti (a Ungro-Vlahiei) care rupsese de mult

legătura şi se conducea mai mult de sine, îngrădindu-se cu Biserica sârbească şi bulgară (mai mult pentru nevoile hirotoniilor).

În vremea aceea de zdruncinare duhovnicească, la noi în ţară nu se aflau şcoli, nici "dascăli" învăţaţi şi nici cărţi româneşti prin care să se lumineze norodul în cele ale credinţei.

În schimb propaganda papistăşească luase un mare avânt prin Episcopiile "catolice" a Cumanilor, a Argeşului, a Milcovei şi a Severinului (acestea sunt numai din Muntenia).

Pentru asta bietul norod trăia în nedumerire şi era stăpânit de multe obiceiuri rele şi de superstiţii.

Lipsa de îndrumare duhovnicească nu era o rânduială sănătoasă nici în dregătoriile politice ale ţării, de aceea cuviosul Nifon (despre care ne este povestirea) a întâmpinat multe greutăţi la păstoria Bisericii din Ţara Românească şi în cele din urmă a suferit prigoană şi izgonirea din scaune pe nedrept.

Cel care a scris viaţa cuviosului a fost unul dintre fiii lui duhovniceşti, având viaţă îmbunătăţită, care cunoştea bine Ţara Românească şi prin urmare, spusele lui sunt vrednice de crezare.

Împletind versurile ce urmează, m-am folosit numai de materialul aflat în biografia Sfântului, fără să adaug decât doară câteva cuvinte de încheiere.

Înainte de a intra în materia povestirii, aş vrea să atrag atenţia încă despre un lucru şi anume: se ştie din istorie că în vremea cea veche, erau trimişi uneori în ţările noastre arhierei şi egumeni străini (mai mult cu sila) ca să păstorească norodul, ori să chivernisească anumite mânăstiri (fără să-i aleagă şi fără să-i dorească cineva din ţară!).

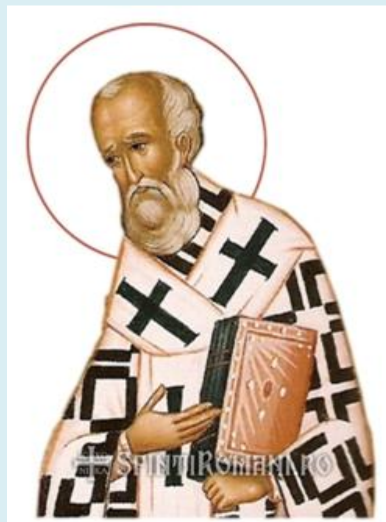
Mai totdeauna, asemenea "Păstori" nu zăboveau mult la noi, ci erau siliţi să plece "acasă", de multe ori "cu nepusă masă"! Dar asta se întâmpla numai cu cei "nepoftiţi" şi nealeşi după canoane.

Nu trebuie să socotească cineva în rândul "păstorilor nepoftiţi" şi pe Sfântul şi prea înţeleptul Ierarh Nifon de la Argeş, despre care ne este cuvântul. Acest vestit dascăl al Bisericii, care a stat ca un sfeşnic luminos în scaunul Patriarhiei Ecumenice, nu a fost trimis de cineva din afară şi nici el singur n-a râvnit

dregătorie sau avere în ţară la noi. El a fost adus cu multe rugăminţi şi cu îndelungate stăruinţe, de către voievodul de atunci al Ţării Româneşti (Radu Vodă), cu sfatul boierilor şi al clericilor.

Pentru asta scoaterea lui pe nedrept din scaun şi izgonirea din ţară a fost un act de mare nedreptate, care a mâniat pe Dumnezeu, aducând după sine pedeapsă pentru voievodul Radu şi pentru ţara întreagă.

Crâmpei din Viaţa Sfântului Nifon de la Argeş care a fost patriarh la Constantinopol

Pe vremea când domnea la Argeş
Semeţul Radu Voievod
Era nedumerire mare
Şi decădere în norod.

Atunci, în "Ţara Românească"
(Cum spun bătrânii scriitori)
Lipsea duhovniceasca hrană
Şi bunii povăţuitori:

Beţia şi destrăbălarea
Se răspândea în largul său
Şi nu era atuncea cine
Să pună stavilă la rău.

Când toţi se rătăceau în noapte

Cu întuneric pierzător,
A răsărit de peste mare
“Luceafăr prea luminător”.

Vestitul pustnic, Sfântul Nifon,
Care fusese Patriarh,
A fost trimis atunci de Domnul
La noi în ţară Chiriarh.

Chemat fiind de Radu Vodă
A fi “duhovnicesc Păstor”,
El pune regulă în toate
Şi dăscăleşte pe popor.

Mustrând mereu fărădelegea
Nu cruţă nici pe dregători
Şi nici pe însuşi Radu Vodă,
Cel mândru între Domnitori

Acesta, mai întâi, primeşte
Mustrarea Sfântului cu drag,
Dar mai pe urmă lasă “masca”,
Şcoţându-şi ura în vileag.

“Ai fost chemat – îi zice Vodă -
Să ai al Păstoriei Post,
Iar Prea Sfinţia ta, Părinte,
Ne strici al rânduielii rost!

Suntem doar trăitori în lume,
Cu obiceiuri bătrâneşti
Şi nu putem pleca grumazul
La rânduieli călugăreşti!

N-ajunge că le-ai pus la Preoţi
Şi la călugări rânduieli?
Te-ai apucat să te amesteci
Într-ale mele socoteli!

Acum nu ne mai trebuie

În ţară păstoria ta,
Deci pleacă întru “ale tale”,
Aici nu ai ce căuta!

Însemnarea întâia pentru Sfântul Nifon

Sfântul Nifon se trăgea din părţile Peloponezului. Numele lui de botez era Nicolae. Era om învăţat şi îmbunătăţit în fapte încă din vârsta copilăriei. A plecat pe ascuns de acasă, în anii tinereţii şi a intrat sub ascultarea unui sihastru vestit de la Epidaur, cu numele Antonie.

La sihăstria asta a primit cinul călugăresc şi a pus temelie nevoinţelor duhovniceşti. Ocupaţia lui era caligrafia (scrisul), din care îşi agonisea hrana. După săvârşirea Părintelui său a mai petrecut o vreme cu vestitul dascăl Zaharia (călugăr aghiorit) de la care a învăţat filozofia (cea după Dumnezeu). După ce dascălul său ajunge Episcop, ***cuviosul Nifon pleacă în Sfântul Munte unde este primit la Mânăstirea Dionisiului.*** Podoaba virtuţilor lui şi înţelepciunea cuvintelor l-au făcut vestit în toate părţile. Mânăstirile din Sfântul Munte se întreceau care mai de care să-l cheme să ţină cuvânt de învăţătură fraţilor. Alergau sihaştrii din pustietăţi să se îndulcească din gura cea curgătoare de miere.

Ocupaţia lui mai de seamă, pe lângă învăţătura fraţilor era scrisul, la care avea mare talent.

N-a trecut multă vreme şi a trebuit să părăsească Mânăstirea (spre părerea de rău a lui şi a fraţilor), fiind ales Arhiepiscop la vestita cetate a Tesalonicului. Fiind lumea tulburată din cauza soborului viclean de la Florenţa, unde s-a pus la cale unirea ortodocşilor cu papistaşii, Sfântul Nifon s-a străduit să întărească norodul ortodox împotriva uneltirilor papistăşeşti.

Predicile lui erau ascultate de toţi, ca şi cele ale Sfântului Ioan Gură de Aur, căci în vremea aceea nu se afla alt luminător vestit ca Sfântul Nifon. ***De la Tesalonic a fost chemat la Constantinopol, unde ajunge Patriarh Ecumenic (a toată lumea).*** Viaţa şi cuvintele lui îl făceau să strălucească întocmai ca un soare în toată lumea pravoslavnică.

În vremea păstoriei lui mulţi dintre iudei şi dintre păgâni au primit Sfântul Botez, atraşi fiind de podoaba vieţii lui şi de minunatele lui cuvinte. Cu povaţa lui mulţi dintre rătăciţi (armeni şi papistaşi) se întorc la dreapta credinţă şi mulţi dintre creştinii râvnitori primesc cununa muceniciei, mărturisind pe Hristos în faţa Stăpânirii păgâneşti, fiind înarmaţi cu rugăciunile şi cu îndemnurile Sfântului Nifon.

Dar vrăjmaşul mântuirii şi organele lui nu puteau să rabde strălucirea acestui minunat Luminător al Bisericii. Au uneltit toate meşteşugurile ca să-l îndepărteze de la turmă.

- → *Mai întâi s-au ridicat împotriva lui o parte din clerici (care erau otrăviţi de zavistie şi l-au silit să plece în surghiun). Însă Biserica n-a putut răbda mult lipsirea luminii lui, ci l-a chemat în scurtă vreme să lumineze în sfeşnicul obştesc al Pravoslaviei.*
- → *A doua oară a fost scos cu sila din scaunul păstoriei de către sultanul turcesc, pe motiv că nu i-a dat cinstea cuvenită, când l-a întâlnit pe drum.*

Fiind îndepărtat cu tiranie de la cârma Bisericii, era ţinut sub pază la Adrianopol. Aflând despre asta ***voievodul Munteniei Radu, l-a rugat să primească păstoria Bisericii din Ţara Românească şi el va mijloci ca să fie slobod din partea Stăpânirii.*** După mai multe rugăminţi din partea voievodului şi a boierilor, ***Cuviosul Nifon primeşte propunerea şi este adus în ţară ca mitropolit al Ungro-Vlahiei (Munteniei).***

Fiind pe atunci mare lipsă de carte şi de povăţuitori duhovniceşti, Sfântul Nifon a avut de luptat mult cu apucăturile cele rele care erau învechite la norod. A pus rânduială pe la biserici şi mânăstiri, povăţuindu-şi turma pe calea mântuirii, cu multă râvnă şi cu adâncă înţelepciune. Mustra pe toţi cei care defăimau legea, fără a se sfii de cei mari. ***Mustra când era nevoie şi pe preoţi şi pe dregători şi chiar pe semeţul domnitor al ţării, Radu Vodă.***

La început, voievodul primea poveţele Sfântului şi părea a fi bucuros de orânduielile lui, însă n-a răbdat multă vreme. A venit prilejul ca să-şi dea pe faţă mândria lui (să-şi arate arama);

În vremea aceea s-a oploşit la curtea lui Radu Vodă un boier fugar din Moldova, cu numele Bogdan. El îşi lăsase acasă femeia şi copiii fiind urmărit de stăpânire şi venind în Muntenia căuta ca să ia în căsătorie pe sora voievodului Radu. Radu s-a învoit la această fărădelege măcar că ştia despre familia lui Bogdan din Moldova.

Sfântul Nifon s-a împotrivit acestei cununii necanonice şi a mustrat cu asprime pe boier şi pe voievod, arătându-le scrisoarea de la femeia legitimă a lui Bogdan.

Dar vorbele Sfântului n-au fost luate în seamă de ei, ba dimpotrivă, s-au sculat amândoi cu duşmănie împotriva Sfântului Păstor şi la urmă l-au silit să plece din ţară.

Atuncea cuviosul Nifon,
Mustrând pe mândrul voievod,
Vorbeşte întru adunare,
(La dregători şi la norod):

“M-am străduit să apăr “Legea”,
Cu râvnă după Dumnezeu
Şi pentru asta Domnul vostru
Mă scoate de la postul meu!

Rămâneţi, fiilor, de-acuma,
Mai mult nu mă aveţi cu voi!
Dar vor veni pe capul Ţării
Necazuri grele şi nevoi!

Nelegiuitul cel de Radu
Cu moarte grea se va sfârşi,

Că răilor le vine vremea
Când, căutând, nu m-or găsi!”

Zicând acestea cuviosul,
Îşi pune sfântul omofor
Şi leagă pe Bogdan-boierul
Şi pe semeţul Domnitor.

Apoi se-ntoarce spre Neagoe,
(Iubitul fiu duhovnicesc
Din viţă veche domnitoare)
Zicând cu glasul părintesc:

De-acuma, fiule, nevoia
Ne face să ne despărţim,
Dar noi cu Duhul - întru Domnul -
De-a pururea avem să fim!

Plângând Neagoe cu suspinuri
Ca cel orfan se tânguia:
De-acuma altă sprijineală
La cine oare voi afla?

Ai fost dulceaţa vieţii mele
Şi sprijinul duhovnicesc,
Cum pot să sufăr eu de tine
Pe viitor să mă lipsesc?

Zicând acestea cu durere,
La inimă se sfâşia
Şi sta îngenunchiat, rugându-l
Blagoslovenie să-i dea.

Iar el, îmbrăţişând pe tânăr,
Îl mângâia cu glasul blând
Şi cele ce vor fi pe urmă
Le-a arătat atunci zicând

Mânia cea dumnezeiească
În ţara voastră va veni;

Pe mulţi din neamul tău va pierde,
Iar tu nevătămat vei fi!

Eu merg precum voieşte Domnul,
Lăsându-te în seama Lui
Vei trece pe sub “spada morţii”,
Apoi la Tron te vei sui!

Păzeşte sfaturile mele,
Şi Dumnezeu te va păzi,
Că rugăciunea mea smerită
În toate te va însoţi!

Zicând acestea Fericitul,
L-a sărutat pe el cu drag,
Apoi făcând o rugăciune,
Apucă “drumul de pribeag”.

Însemnarea a 2-a pentru Sfântul Nifon - După izgonirea din scaun

Înainte de a pleca din ţară, cuviosul Nifon afuriseşte în sobor pe nelegiuitul Bogdan şi pe toţi care fură părtaşi cu el la fărădelege (adică pe Radu Vodă). Aflând de asta voievodul, a dat ordin în toată ţara ca nimeni să nu dea nici un respect cuviosului Nifon şi ameninţa cu pedeapsă de moarte pe cel care ar îndrăzni să-l găzduiască ori să-l ajute cu ceva.

Dar cuviosul Nifon a fost îngrijit o bucată de vreme de către iubitul lui fiu duhovnicesc Neagoe, care se trăgea din familia veche domnitoare a "Basa-rabilor" şi care ţinea foarte mult la Sfântul.

Iar când a fost să plece din ţară cuviosul Nifon, atunci a fost mare durere pentru evlaviosul tânăr. Atunci a auzit rostindu-se cuvintele prooroceşti ale părintelui său duhovnicesc pentru cele ce vor urma în ţară după plecarea lui.

Mergând necunoscut de nimeni,
La Sfântul Munte s-a oprit
Şi paznic la catâri acolo
Egumenul l-a rânduit.

O! Pogorâre negrăită!
Acelui minunat Ierarh!
Ce sta pe tron odinioară,
A toată lumea Patriarh!

De o smerenie ca asta
Şi Îngerii s-au minunat
Iară vrăjmaşii mântuirii
De asta s-au înspăimântat!

Dar Dumnezeu Prea Milostivul
Nu l-a lăsat necunoscut,
Ci arătat la tot soborul
(Întru minune) l-a făcut.

Căci în vedenie s-arată
Botezătorul lui Hristos
Şi porunceşte cu asprime
Ameninţând pe Proestos:
Adună-ţi repede frăţimea,
Ca să întâmpini cu sobor
Pe Patriarhul Ecumenic,
Pe marele Luminător!

I-ajunge multa pogorâre,
Ajunge lui cât s-a smerit!
Primiţi cu cinste pe Păstorul!
Destul a stat acoperit!

Lovind în toaca de aramă
Soborul tot s-a adunat
Şi, cu făclii şi tămâiere
Pe Sfântul l-au întâmpinat.

Privelişte prea mişcătoare
Era atuncea de văzut
Când Sfântul aducea catârii
Venind pe jos de la păscut!

Văzând în poartă adunarea

Şi clopotele auzind,
S-a dat în dosul mânăstirii,
Nimic de sine bănuind.

Soborul însă cu grăbire
Întâmpinare i-a făcut,
Iar el, căzând lor la picioare,
Plângând, iertare le-a cerut.

Atunci Egumenul, cu cinste,
Pân-la pământ s-a închinat
Şi dreapta cea arhierească
Cu plânsete a sărutat.

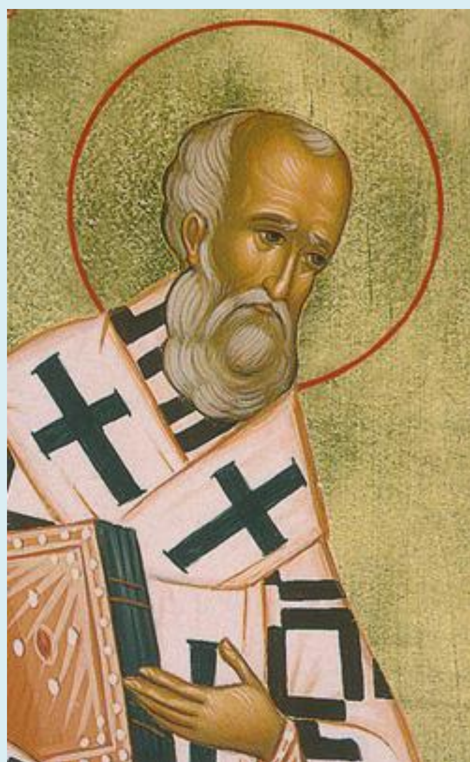
Acele vorbe mişcătoare
Ce s-au rostit atunci de toţi,
În faţa slugii prea smerite
A le descrie nu le poţi!

În sunete veselitoare
De clopote şi de cântări,
S-a închinat toată frăţimea,
Cerându-i binecuvântări.

Iar cei cari mai înainte
Pe Cuvios îl defăimau,
Cerând cu lacrămi iertăciune,
Amar acum se tânguiau!

El, sărutându-i părinteşte,
Le-a spus cuvinte de folos,
Apoi intrând în mânăstire
Se nevoia întru Hristos.

Însemnarea a 3-a pentru Sfântul Nifon - După plecarea lui din Muntenia şi săvârşirea lui la Aton

La mânăstirea Dionisiului din Sfântul Munte (cu hramul Sfântul Ioan Botezătorul) era aşa rânduială ca toţi cei care doreau să fie închinoviaţi, trebuiau să slujească mai întâi la catârii mânăstirii (adică la “odaie”, cum se zicea la noi).

La această slujbă a fost rânduit şi ***cuviosul Nifon, fostul patriarh ecumenic şi păstor duhovnicesc al “Ţării Româneşti”.*** Acolo slujea ca un argat, păscând catârii şi cărând cele de nevoie pentru mânăstire, din pădure şi de la metoc (căci nu-l mai cunoştea nimeni şi nici el n-a spus cine este şi de unde vine).

Odată i-a venit rândul să facă de strajă noaptea din cauza piraţilor, care prădau mânăstirile. Pe la miezul nopţii pe când îşi făcea rugăciunea obişnuită, l-au văzut nişte fraţi şi pustnici îmbunătăţiţi din apropiere că era la înfăţişare ca o pară de foc şi minunându-se au spus egumenului pentru asta. Atunci egumenul a rânduit ca să se facă rugăciunile de obşte spre a descoperi Dumnezeu taina acelui frate începător. Atunci s-a arătat Sfântul Ioan Botezătorul Egumenului în vedenie poruncindu-i să întâmpine cu cinste pe Sfântul Nifon.

În chipul acesta s-au vădit cele ascunse ale smeritei slugi care făcea corvoadă la Mânăstirea Dionisiului.

Făcându-i-se primirea cu cinste ca unui Patriarh, s-a rugat de toţi ca să-i rânduiască ascultare în mânăstire, fără a face deosebire de ceilalţi fraţi din sobor. ***Deşi era acum bătrân şi slab, îşi petrecea viaţa cu multe osteneli, îndeplinind treburile cele mai de rând şi întărind pe fraţi prin pilda vieţii lui şi prin cuvintele lui cele pline de dar. El era întru toate şi pentru toţi "icoana cea vie a virtuţii şi izvorul cel pururea curgător de miere duhovnicească".***

Multe semne şi minuni a arătat Dumnezeu prin rugăciunile acestui pustnic smerit şi prea luminat Ierarh al lumii!

Odată primejduindu-se fraţii mânăstirii cu barca pe mare, când aduceau merinde de la metoc, cuviosul Nifon a făcut rugăciune fierbinte pentru ei şi s-au domolit îndată valurile mării. Cunoscând fraţii puterea rugăciunii lui, l-au rugat cu multă stăruinţă ca să le dea ceva blagoslovit de el spre a fi păziţi în vreme de primejdie, pe viitor. Atunci Cuviosul Nifon, căzând în genunchi la rugăciune, le-a blagoslovit un fier (ce aveau în corabie), zicându-le să-l păstreze în loc curat şi la vreme de primejdie să-l slobozească cu o frânghie în apă şi se vor izbăvi de primejdie (numai dacă îşi vor ţine regulat pravila şi canonul). Şi era lucru de mare mirare, căci prin slobozirea fierului în apă, se domoleau numaidecât valurile, ca şi cum s-ar fi cucernicit de atingerea lui. Oricând se ivea primejdia pe mare, auzeai semnalul fraţilor: "Pogorâţi, pogorâţi repede pe "Patriarhul" în apă!" (adică fierul blagoslovit de Cuviosul Nifon). Şi totdeauna se făceau minuni prea slăvite cu fierul acela, încât fraţii îl ţineau la mare cinste, închipuindu-şi că au împreună cu ei pe Sfântul.

S-a păstrat la corabia mânăstirii Dionisiului "Fierul Nifon" peste 150 de ani, până când s-a pierdut în apă.

Cuviosul Nifon alerga în toate părţile unde erau treburile mai grele spre a da ajutor şi a încuraja pe fraţi, căci fiind mânăstirea aşezată pe o coastă prăpăstioasă, cu multe necazuri şi primejdii îşi agoniseau cele de nevoie. ***Cuvintele lui erau ca un balsam de alinare pentru toţi, căci în tot Sfântul Munte nu se afla alt părinte duhovnicesc şi dascăl iscusit ca Sfântul Nifon.***

Aproape de sfârşitul vieţii lui, s-au adunat mulţimi nenumărate de monahi de prin toate mânăstirile şi de prin pustietăţi ca să ia blagoslovenia lui cea de pe urmă. Şi toţi erau cuprinşi de o jale negrăită pentru lipsirea povăţuitorului obştesc.

L-au rugat atunci cu multe lacrămi şi cu amare tânguiri ca să le dea în scris o rugăciune de dezlegare pentru sufletele celor adormiţi (spre a se citi pe Mormânt). Atunci fericitul le-a lăsat "cu limbă de moarte" Molifta cea de dezlegare pentru răposaţi, pe care o foloseşte Sfânta Biserică de Răsărit până astăzi.

La mormântul lui se săvârşesc minuni şi semne prea slăvite întotdeauna.

Cu poveţele lui cele înţelepte şi cu rugăciunile lui cele bine primite de Dumnezeu, multe suflete s-au mântuit şi mulţi rătăciţi au aflat calea adevărului. Iar o parte din ei au primit cununa muceniciei, cu blagoslovenia lui.

Doi ucenici a avut Sfântul mai aproape şi amândoi au fost număraţi în rândul mucenicilor, mărturisind pe Hristos cu îndrăzneală înaintea stăpânirii păgâneşti (a turcilor). Amândoi ucenicii - Macarie şi Ioasaf - au petrecut împreună cu Sfântul în Muntenia şi după aceea l-au însoţit în Sfântul Munte. Macarie a mărturisit pentru Hristos în Tesalonic, în vremea când trăia încă Sfântul Nifon, iar Ioasaf a mărturisit în Constantinopol, după săvârşirea din viaţă a Părintelui său, după cum a fost proorocit şi blagoslovit de el.

În chipul acesta minunat a vieţuit şi s-a săvârşit cuviosul Părintele nostru Nifon, prea strălucitul Luminător al lumii, piatra cea neclătită a răbdării, care s-a lămurit ca şi aurul în cuptor prin grele încercări şi primejdii. Pomenirea lui se săvârşeşte la 11 ale lunii august.

PS. Este de însemnat şi aceasta, că în vremea când argăţea (necunoscut) la catârii mânăstirii Dionisiului, au fost trimişi delegaţi de la Sinodul Arhiereilor din Constantinopol, ca să-l aducă înapoi pe "Tronul Ecumenic", văzându-se lipsa care era în Biserică, după plecarea lui. L-au căutat în toate părţile având şi întărire de la sultanul turcesc ca să-l aducă neapărat la postul lui. Au mers şi la Sfântul Munte, iscodind pe la mânăstiri şi prin pustietăţi pentru dascălul lor, însă nu l-au putut afla nicăieri, căci cine îşi putea închipui că "rândaşul" de la odaia Dionisiului a fost Patriarh a toată lumea şi luminătorul Ortodoxiei!

Atunci în "Ţara Românească",
(Pentru semeţul voievod)
A fost grozavă tulburare,
La mânăstiri şi la norod.

Stârnitu-s-au şi boale grele
Şi secetă cu groaznic vânt,

Ca o pedeapsă de la Domnul
Pentru gonirea “celui Sfânt”!

Din mult-acea neplouare,
Pământul roadă n-a adus
Şi toţi au cunoscut din asta
“Bătaia Domnului de sus!”

Abia şi-a cunoscut greşeala
Nechibzuitul Domnitor,
Şi căuta acum pe Sfântul
În toate părţile de zor.

Dar n-a putut să-i dea de urmă
(Precum a şi fost proorocit),
Apoi şi el căzu în boala
Care cumplit l-a chinuit!

Că trupul - de multe rane -
Ca ciurul i s-a găurit
Şi putrezind, ieşea dintr-însul
Duhoare de nesuferit!

Deci, neputând atuncea nimeni
Să se apropie de el,
Cu chinuri nemaipomenite
S-a stins la Argeş, în “Castel”.

Iar după moartea lui – se spune -
Că Dumnezeu a arătat
Un semn de groaznică mânie,
La toţi fiind înfricoşat!

Mormântul lui la Mânăstire
Era trei zile tremurând
Şi toţi erau cuprinşi de spaimă,
“Mânia cerului” văzând!

Apoi la “Tronul de Domnie”
Neînţelegeri au urmat,

Suindu-se, cu tiranie,
Boierii Mihnea şi cu Vlad;

Iar pe Neagoe (despre care
Mai înainte am vorbit),
Au căutat ca să-l omoare
Dar Sfântul Nifon l-a păzit.

Prin rugăciunea cea fierbinte
A Sfântului ocrotitor,
Se izbăveşte de la moarte,
Fiind ales ca Domnitor.

Suindu-se pe “Tronul Ţării”
Neagoe s-a călăuzit
De rugăciunea şi povaţa
Părintelui celui Sfinţit.

Însemnarea a 4-a pentru Sfântul Nifon - Împlinirea proorocirilor lui pentru pedepsirea lui Radu Vodă şi a ţării

În Muntenia, după plecarea silnică a cuviosului, au urmat multe necazuri şi tulburări. Din cauza secetei îndelungate şi a vânturilor celor rele, n-a rodit pământul nici pâine pentru hrana norodului şi nici păşune pentru vite, pentru asta a urmat foamete grea şi boli omorâtoare. La mânăstiri au fost tulburări şi răscoale în norod. Iar boierimea s-a împărţit în tabere pentru ocuparea domniei. Din multa duşmănie ce era între ei, s-a vărsat mult sânge între fraţi, iar familia Basarabilor (din care se trăgea tânărul Neagoe, fiul duhovnicesc al Sfântului Nifon) a suferit prigoane înfricoşate şi însuşi Neagoe a scăpat prin minune de la moarte.

Fiind acoperit prin rugăciunile sfântului său Părinte duhovnicesc, Neagoe se izbăveşte de la moarte sigură şi este ales Domnitor al Munteniei. În toată viaţa lui a păzit cu sfinţenie sfaturile cuviosului său Părinte, văzând cu ochii cum se împlineau toate vorbele lui.

Fiind acum la bătrâneţe
Smeritul “Pustnic şi Ierarh”,
Prea cuvios îşi dă sfârşitul
Adevărat “de Patriarh”!

Fiind rugat de tot soborul
El lasă fraţilor când moare,
Spre veşnica lui pomenire
“Molifta cea de dezlegare”.

Iar trupul lui cinstit rămâne
Ca un izvor vindecător
Şi sfânt “liman de ocrotire”
Prea necăjitului sobor.

Trimis-a deci atunci “solie”
Evlaviosul Domnitor
S-aducă Moaştele sfinţite
În Ţară pentru ajutor.

Primindu-le cu multă cinste,
Le-a pus deasupra, pe mormânt,
Unde zăcea cu neiertare
Acel ce izgonea pe “Sfânt”!

Făcând obştească priveghere
Prin semne s-a încredinţat
Că fericitul lui Părinte
Pe Radu Vodă l-a iertat.

Cu negrăită bucurie
Pe Sfântul l-au sărbătorit
Şi toţi se vindecau de boale
Prin darul lui cel prea slăvit.

Căci orbii dobândeau vederea
Şi cei ologi se îndreptau,
Iar cei cu duhuri necurate,
Prin darul lui, se izbăveau!

Odată – noaptea – Sfântul Nifon
S-a arătat lui Vodă-n vis
Şi, sfătuindu-l părinteşte,
La urmă către el a zis:

“De-acuma, fiule iubite,
Trimite-mi trupul înapoi,
Să ne fie pentru mângâierea
Soborului întru nevoi!”

Deci ascultându-l voievodul,
La Aton iarăşi l-a trimis,
Oprind cinstitul cap şi mâna,
Precum “Soborul i-a permis”.

De-atunci la Curtea de Argeş
Păstratu-s-a cinstitul cap
În prea măreaţa mânăstire
A lui Neagoe Basarab.

Iar trupul “Sfântului”, la Aton,
Rămâne ca cinstit odor,
Păstrat în cea mai scumpă raclă
De la numitul Domnitor.

Însemnarea a 5-a pentru Sfântul Nifon - Aducerea Sfintelor moaşte în Ţară, iertarea lui Radu Vodă şi întoarcerea moaştelor

Aflând evlaviosul Domnitor Neagoe despre săvârşirea întru Domnul a Sfântului său Părinte duhovnicesc, a trimis pe doi egumeni mai însemnaţi şi câţiva boieri cu daruri bogate şi cu scrisori la Sfântul Munte (în mânăstirea Dionisiului), cerând cinstitele Moaşte ale cuviosului Nifon, ca să fie aduse în Muntenia spre blagoslovenia şi iertăciunea Ţării întregi şi spre dezlegarea afuriseniei răposatului voievod Radu, care murise neîmpăcat.

Grea de tot a fost pentru sobor cererea aceasta şi nu s-ar fi învoit cu nici un chip, însă Cuviosul Nifon a arătat prin semne că este voia lui să împlinească dorinţa iubitului său fiu duhovnicesc, Neagoe. Nimeni dintre părinţi n-a îndrăznit să deschidă mormântul Sfântului, atunci marele Logofăt al lui Neagoe, având îndrăzneală şi încredere în multa evlavie a Stăpânului său, a început să sape la mormântul Sfântului şi îndată a ieşit o mireasmă prea minunată de la Cinstitele Moaşte, care s-a răspândit în toată latura aceea. Deci scoţând cinstitele Moaşte le-au aşezat într-o raclă prea scumpă şi s-a făcut priveghere de toată noaptea. Au alergat atunci din toate părţile monahi spre a se închina şi mulţi s-au vindecat de boli prin atingerea lor.

Aduse fiind apoi în ţară la noi cu multă cinste, au fost primite la Dunăre de episcopii ţării cu mare sobor de clerici, de boieri şi de norod.

Când s-au apropiat de cetatea lui Bucur (Bucureşti) a ieşit întru întâmpinare şi voievodul cu toată curtea lui. Îmbrăţişând cu lacrimi fierbinţi racla Sfântului a sărutat cu negrăită bucurie şi cu adâncă evlavie cinstitele Moaşte ale iubitului său părinte şi ocrotitor. Apoi ridicând pe umerii săi Racla Sfântului, dimpreună cu cei mai de seamă sfetnici ai săi au mers cu alai strălucit (în sunetele clopotelor şi al cântărilor) până la mânăstirea Dealu, care era zidită de Radu Vodă, unde era îngropat acesta. Acolo au aşezat racla cu Sfintele Moaşte pe mormântul lui Radu Vodă, ca semn de împăcare a Sfântului cu prigonitorul său. După aceea s-a făcut priveghere de toată noaptea, cu tot soborul şi cu toată "Curtea Domnească".

Pe la miezul nopţii, aţipind puţin Neagoe (în vremea privegherii) i-a descoperit în vedenie cuviosul Nifon că s-a împlinit dorinţa lui şi a fost iertat răposatul Radu Vodă, pricinuind negrăită bucurie tuturor.

După aceea s-au făcut litanii mari cu cinstitele Moaşte, prin multe locuri din ţară şi s-au săvârşit nenumărate minuni cu bolnavii care se atingeau de ele. Alerga norodul din toate părţile şi de peste hotare ca să se închine la racla Sfântului. Apoi luând înştiinţare prin vis ca să întoarcă cinstitele Moaşte la Aton, Neagoe Basarab le-a aşezat într-o raclă minunată şi le-a trimis cu cinste în Sfântul Munte. Ea este lucrată din aur cu un meşteşug neîntrecut şi-i împodobită peste tot cu pietre scumpe şi cu smalţ. Deasupra are zugrăvită Icoana Sfântului, având alături pe Neagoe îngenunchiat la picioarele lui. Toate "Proschinatarele" Sfântului Munte şi toţi care au trăit sau au vizitat Sfântul Munte mărturisesc că racla dăruită de Neagoe este un odor fără pereche – în scumpete şi în meşteşug.

La trimiterea cinstitelor Moaşte din ţară, Neagoe Basarab - după aprobarea Soborului din Sfântul Munte - a oprit cinstitul cap şi mâna Sfântului Nifon, iar el a dăruit mânăstirii Dionisiului cinstitul cap al Sfântului Ioan Botezătorul (al cărui hram este mânăstirea) într-un chivot lucrat la fel din aur şi pietre scumpe.

Odată cu cinstitele Moaşte, evlaviosul voievod a trimis şi multe daruri bogate pentru mânăstire, apoi a ridicat din temelie multe clădiri în cuprinsul mânăstirii Dionisiului, unde este pomenit totdeauna la Ctitori, la un loc cu Împăraţii bizantini.

Cât a trăit Neagoe nu s-a despărţit nicidecum de Moaştele Părintelui său duhovnicesc, ci le purta cu sine oriunde mergea – ca un scut de apărare împotriva celor văzuţi şi nevăzuţi potrivnici. După moartea sa le-a dăruit Mânăstirii de la Curtea de Argeş, zidită de el.

Cinstitul cap al Sfântului ierarh Nifon se află până în ziua de azi în minunata Biserică a lui Neagoe de la Curtea de Argeş, alături de cinstitele capuri ale Sfinţilor mucenici Serghie şi Vah şi al Sfintei muceniţe Tatiana, ţinând tovărăşia fecioresculului şi prea cinstitului trup al Sfintei muceniţe Filofteia.

De la capul acestui minunat Ierarh şi grabnic ajutător al ţării noastre, la nevoie îşi iau binecuvântarea prea evlavioşii voievozi când pornesc la lupte împotriva păgânilor, a ungurilor şi a polonilor, vrăjmaşii credinţei şi ai neamului nostru.

Cu rugăciunile cuviosului Nifon se înarmează marele voievod Mihai Viteazul, când îngrozeşte pe păgâni şi-i înfrânge de istov, care loveşte ca un fulger pe unguri şi pe poloni şi moare, apoi, ucis mişeleşte pe Câmpia Turzii.

În trecerea lui spre locaşul de veci de la Mânăstirea Dealu - ctitoria cu mormântul lui Radu Vodă - capul lui Mihai Viteazul este prohodit în Biserica lui Neagoe de la Argeş, unde îl aşteaptă Sfântul patriarh Nifon, înconjurat de Sfinţii mucenici, spre a-l întâmpina ca pe un adevărat mucenic al cauzei noastre naţionale.

Megalinaria (Mărimurile) Sfântului Nifon, glas 2, după melodia megalinariilor de la Paraclisul Maicii Domnului: Apo ton polon mu amartioan
Tronul Ecumenic împodobeşti
Şi păstor pe urmă
Te arăţi Ţării Româneşti,
Apoi din Sfântul Munte
Cu daruri vii la noi,
Spre mântuirea turmei
La vreme de nevoi.

Troparul Cuviosului Nifon, glas 5, după: Tin tahian su schepin che tin boithian
Ca sfeşnic în lume ai strălucit
Şi la noi în ţară ai păstorit,
Aşezând orânduieli
Dăscălit-ai pe norod
Izbăvindu-l de sminteli.
Înalt Prea Sfinţite Nifon,
Cel mare între Ierarhi
Şi Sfânt între Patriarhi.

Condacul, glas 3, pe melodia condacului de la Naşterea Domnului în greceşte
(I Parthena simeron)

Prea cinstitul cap al tău,
La Curtea de Argeş,
Depărtare celui rău
S-a arătat totdeauna;
Prea Cuvioase,
Daruri dând la Voievozii cei vrednici
Şi pe calea mântuirii
Îndrepţi pe cinstitorii tăi.

Epilog

Tulburările şi lipsa
Care scrie c-au urmat
Când l-au scos pe Sfântul Nifon,
Astăzi iar s-au arătat!

Iarăşi vezi în toată lumea,
Cum a fost atunci la noi
Urâciune între neamuri,
Prigonire şi nevoi.

Terminatu-s-a cu "Radu"
Cel cu vechi "aşezământ",
Azi domneşte "Vlad cu Mihnea"
În tot locul pe pământ!

Iar "Neagoe şi cu Nifon"
Sunt de-a pururi prigoniţi
Şi departe de la "turmă"
Stau acuma surghiuniţi.

Până când acei "legitimi"
Nu vor fi la "locul lor",
Noaptea este fără lună,
Munca este fără spor!

(Ieroschimonahul Ioan Iacob 25 ianuarie 1955, în Schitul "Sfânta Ana" de la Hozeva, Valea Enon)